

Expoziția „George Enescu” la Paris

„Astăzi, în nemărginita admirație ce i-o purtăm, încercăm să ne facem, la rîndul nostru datorია, să-i mulțumim, ocrotindu-i memoria și răspîndindu-i numele, imaginea, opera și faptele sale prin toate mijloacele ce ne stau la îndemînă. E puțin, desigur, față de tot ce ne-a dat. Dar o facem cu atîta inimă și cu atîta recunoștință, că avem credința că peste veacuri ne vom împărtăși pururea de dragostea și de binecuvîntarea pe care arta lui a revărsat-o asupra noastră, a țării lui și asupra lumii...” Nicicînd, aceste rînduri din *Cuvînt pentru George Enescu*, cu care Mihail Jora prefațează volumul omagial, publicat acum zece ani, nu mi s-au părut mai puternic expresive decît cu prilejul „momentului Enescu” din această toamnă, la Paris. Prețioasa inițiativă a asociației „*Les amis de Georges Enesco*” de a organiza o expoziție închinată marelui artist, sprijinită cu entuziasm și generozitate de Consiliul Culturii și Educației Socialiste și Muzeul „George Enescu” din București a reunit timp de trei săptămîni — 21 noiembrie — 9 decembrie — un mare număr de admiratori ai muzicianului român. Locul ocupat de George Enescu în prețuirea valorilor secolului nostru este demonstrat prin însuși faptul că această expoziție a fost prima, după războiul mondial, dedicată unei personalități muzicale în cadrul sălilor celebrului *Institut de France*. Pentru reușita acestei nobile acțiuni, nici un efort nu a părut prea greu. Reunind un bogat material ilustrativ oferit de România — 90 de panouri, realizînd o cronologie a vieții și o privire de ansamblu asupra rolului maestrului în contemporaneitate —, partituri și scrisori originale împrumutate de *Bibliothèque Nationale* din Paris, documente ale muzicienilor și prietenilor compozitorului (amintesc schițele originale de la premiera mondială a operei *Oedip*, semnate de André Boll), toate au fost armonios îmbinate într-un convingător portret al personalității lui George Enescu. Dacă prin grija lui Romeo Drăghici, Muzeul din București a reușit să contureze în țară imaginea simbol a muzicianului și marelui gînditor român, mi se pare deosebit de important faptul că, acum, publicul parizian a avut ocazia să cunoască, în toată amploarea, semnificația acestui simbol. Modul în care a fost primită manifestarea demonstrează receptivitatea și sollicitudinea gazdelor. Timp de cinci zile, criticul Antoine Goléa, în emisiuni de mare întindere, a prezentat la Radio un ciclu intitulat „Ce știm despre George Enescu”; televiziunea a marcat cu un reportaj deschiderea expoziției; la *Ecole Normale*, în sala Cortot,

muzicieni de elită au susținut un concert cu operele compozitorului. De altfel, însăși strălucirea momentului inaugural — cu participări ilustre, de la Ministrul culturii franceze, Maurice Druon, Ambasadorul României, Constantin Flitan, președintele Asociației „*Les amis de Georges Enesco*”, compozitorul și dirijorul Tony Aubin, pictorul André Boll, violonista Yvonne Astruc, compozitorul Marcel Mihalovici, pianistul Nicolas Caravia, dirijorul Serge Blanc, profesorul Traian Orghidan — arăta însemnătatea acordată evenimentului.

Reacția publicului? Zilnic, vizitatorii expoziției întîrziu ore îndelungi în fața panourilor, privind imaginile, citind textele explicative, ascultîndu-i muzica prin intermediul înregistrărilor care dădeau ambianței sălii dimensiunea unui concert memorabil. Același public a urmărit interpretările din concertul de la *Ecole Normale*, unde fiecare lucrare merita entuziaste aprecieri. Dacă *Quartetul nr. 2* (interpretat de Quartetul O.R.T.F.), *Konzertstück pentru violă* (la violă Marie-Thérèse Chailley), *Șapte cîntece pe versuri de Clément Marot*. (redate de baritonul Camille Maurane) s-au situat la nivelul prezentării serioase, profesionale, prin versiunea *Sonatei a III-a* „în caracter popular românesc”, Marie-Claude Theuveny, una din ultimele eleve ale maestrului, și pianista Geneviève Joy au atins acea rară valoare care a consacrat capodopera de la prima ei audiție. Perfect justificate, în această ambianță, cuvintele calde ale lui Antoine Goléa, ca prefață a întregului concert: „George Enescu, unul dintre marile genii ale secolului XX...”

De altfel, buna primire a acestui „moment Enescu” este reflectată cu justete și de comentariile presei, demonstrînd o realistă înțelegere a semnificației întregii acțiuni. „Trei case pierdute în verdeața cîmpiilor Moldovei; o figură de copil; fațada severă a unui Conservator; Paris, diplomele, prima vioară de concert; și un nume domină treptat afișele: George Enescu” — scrie Anne Rey în ziarul *LE MONDE* din 29 noiembrie. „Parcurgi sălile acestei expoziții consacrate marelui artist român și ai impresia că urmărești proiecția unui film mut. Căci, între siluetele pe fond alb, reproducerea de scrisori, manuscrisele autografe, sînt intercalate scurte note explicative, scurte extrase din cronici, mărturii de respect, semnate de Casals, Menuhin, Oistrach.

Împrumutate de Muzeul Enescu din București și de Biblioteca Națională, reunite de asociația *Les amis d'Enesco*, aceste documente fac să retrăiască — în același om — trei personaje: violonistul, compozitorul și propagatorul unei arte naționale românești. “

Grigore CONSTANTINESCU